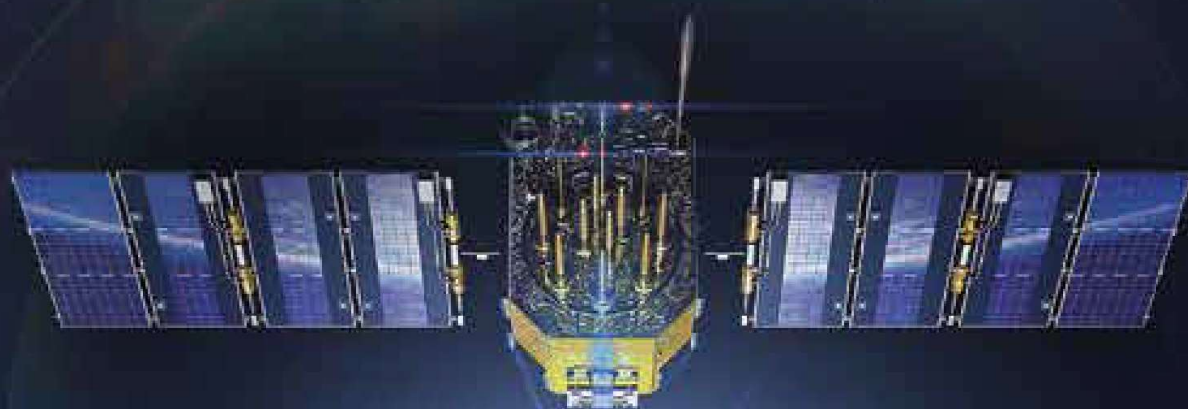

ÚJ ŰRKORSZAK KAPUJÁBAN

A világűr biztonsági és katonai kérdései

Szerkesztők: Edl András és Szenes Zoltán

Az európai űrtevékenység biztonsági kérdései

*Edl András*¹

Az európai űrtevékenység összetett és több síkon zajlik: beszélhetünk a nemzetállamok, a nemzetközi szervezetek és a nemzetek feletti európai intézmények űrtevékenységéről. Az európai döntéshozók számára az elmúlt évek egyértelművé tették, hogy a világűr kiemelt fontosságú terület. A világűr-tevékenység a technológiai fejlődésnek köszönhetően új korszakába lépett, amely a maga lehetőségeivel és kockázataival ösztönzi, de egyben kényszeríti is az európai államokat a változásra. Az európai biztonsági környezet változása – hangsúlyosan az orosz-ukrán háború – szintén kiemeli a fejlesztések fontosságát, amibe az űrképességek fejlesztése is beletartozik. Ehhez szükséges támogatni az európai űripart és azon keresztül a gazdaságot. Az űrszektor fontosságát jól jelzi, hogy becslések szerint az európai gazdaság 6-9%-a függ szorosan az űrképességektől.² Emellett természetesen javítani kell Európa biztonsági helyzetén és pótolni bizonyos hiányzó képességeket. Ehhez kapcsolódóan megjelenik a NATO-val történő szorosabb együttműködés, az Egyesült Államok növekvő szerepe, de a stratégiai autonómia hangsúlyozása is.

Európai szabályozás

Az európai dokumentumok elemzése megmutatja a szervezetek működési módjait és egyúttal a célkitűzésekbe is betekintést enged. Az Európai Unió önálló űrpolitikát folytat, ugyanakkor nem ír elő kötelező lépéseket a tagállamok részére, inkább egy közös keret megteremtésére törekszik, amelyhez a tagállamok csatlakozhatnak és amelyen belül együttműködhetnek. Az Unió által indított programok emellett méretük és költségvetésük miatt vonzó lehetőségnek is számítanak, mivel olyan lehetőségek és képességek birtokába juttathatják a résztvevőket, amiket azok önállóan nem tudnának megteremteni. Az EU legutóbbi űrpolitikai dokumentumát 2021-ben fogadták el, és 2027-ig hivatott vezérelni az európai űrtevékenységet. A célok között

¹ *Edl András* kutató, doktorandusz, Nemzeti Közszerületi Egyetem, Eötvös József Kutatóközpont, Világűrjog és -politika Kutatóintézet. E-mail: edl.andras@uni-nke.hu és edlandras@gmail.com.

² Eurostat: Developing a Space Economy Thematic Account for Europe. Luxemburg: Publications Office of the European Union, 2023. 8.